

О‘ЗBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYALARNING AHAMIYATI

Xasanov Axmad Shodiyorovich

Samarqand Davlat Universiteti Kattaqo‘rg‘on filiali o‘qituvchi

Qodirov Shohzodjon Asqar o‘g‘li

Xudoyberdiyev Begzod Tulqin o‘g‘li

Samarqand Davlat Universiteti Kattaqo‘rg‘on filiali talabasi

Annotatsiya. Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni ahamiyati mamlakat iqtisodiyotini yaxshilash, yangi ish o‘rinlari yaratish imkonini beradi. Ushbu maqolada himoyalangan resurslarning taxminiy ro‘yxati, shuningdek, mamlakatga investitsiyalarni jalb qilish usullari ko‘rsatilgan. Shuningdek, investitsiyalarni kengroq jalb qilish iqtisodiy o‘shishni ta‘minlaydi, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish sohalari kengayib, aholi daromadliligi oshadi.

Kalit so‘zlar: investitsiya, ishlab chiqarish, soliq imtiyozlari, yangi ish o‘rinlari, yashil iqtisodiyot, infratuzilma, iqtisodiy o‘shish, rivojlanish, innovatsion ekotizim

Investitsiya — lotincha tildan olingan bo‘lib, investio — „o‘rash“ degan ma‘noni bildirib, iqtisodiyotni rivojlantirish maqsadida o‘z mamlakatida yoki chet ellarda turli tarmoqlarga, ijtimoiy-iqtisodiy dasturlarga, innovatsiya, tadbirkorlik loyihalariga uzoq, muddatli kapital kiritish yoki qo‘yish. Pulning vaqt (zamon)ga bog‘liq qiymati nazariyasiga ko‘ra, investitsiya kelajakda naf olish maqsadida mablag‘lar qo‘yishdir. Investitsiya kapitalni muayyan muddatga bog‘lashni yoki band qilishni bildiradi. Bundan asosiy maqsad kapital qiymatini saqlab qolish yoki bo‘lmasa kapital qiymatini vaqtda o‘stirib borishdir.

Investitsiyalar iqtisodiy o‘shishning asosiy manbai sifatida O‘zbekiston iqtisodiyotining uzoq muddatli barqaror o‘shishini ta‘minlash uchun investitsiyalar katta rol o‘ynaydi. Xususan, ichki va tashqi investitsiyalar ishlab chiqarish hajmlarini oshirishi, yangi ish o‘rinlarini yaratishi va zamonaviy infratuzilma barpo etishda muhim omil hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalar va raqamli iqtisodiyot sohasiga qaratilgan investitsiyalarni rag‘batlantirish, O‘zbekistonni global raqobatbardoshligini oshirishga yordam beradi.

Tashqi investitsiyalar va xorijiy hamkorlikning ahamiyati O‘zbekistonda xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va xorijiy korxonalar bilan hamkorlikni kengaytirish, mamlakat iqtisodiyoti uchun muhim ahamiyatga ega. Xususan, Xitoy, Janubiy Koreya, Turkiya kabi davlatlardan to‘g‘ridan-to‘g‘ri investitsiyalarni jalb qilish, texnologiya transferi va ilg‘or boshqaruv tajribasini import qilish imkonini beradi. Tashqi

investitsiyalarni o'rganish va yanada takomillashtirish orqali O'zbekistonning xalqaro savdoda o'rni yanada mustahkamlanadi.

Ichki investitsiyalarni rag'batlantirish: davlat siyosati va moliyaviy instrumentlar ichki investitsiyalarni jalb qilish uchun, O'zbekiston hukumati innovatsion investitsiya muhiti yaratishga e'tibor qaratishi lozim. O'zbekistonning moliya sektori va bank tizimi uchun yangi instrumentlar va mexanizmlar ishlab chiqilishi, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash, davlat-xususiy sheriklik (PPP) dasturlarini rivojlantirish, o'ziga xos soliqqa oid imtiyozlar yaratish orqali ichki investitsiyalarni rag'batlantirish mumkin.

Investitsiyalar orqali barqaror rivojlanishga erishish, investitsiyalar iqtisodiyotning nafaqat qisqa muddatli o'sishini ta'minlaydi, balki uzoq muddatda barqaror rivojlanishga olib keladi. Xususan, ekologik jihatdan barqaror energiya manbalariga va ekologik toza ishlab chiqarish jarayonlariga investitsiyalarni jalb qilish, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotning rivojlanishiga zamin yaratadi. Bu esa, o'z navbatida, xalqaro investitsiya jamg'armalaridan qo'shimcha kapital jalb qilishga yordam beradi.

Tadbirkorlik muhitining yaxshilanishi va investitsiya salohiyatini oshirish O'zbekistonning tadbirkorlik muhitini yaxshilash, qonunlarni yangilash va shaffoflikni ta'minlash orqali mamlakatda investitsiya faoliyatini oshirish mumkin. Investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash, yangi startaplarni yaratish va innovatsion ekotizimni rivojlantirish, iqtisodiyotning turli sohalarida yangiliklarni joriy etish imkonini beradi. Xususan, texnologiyalarni ishlab chiqish va ilm-fan sohasidagi investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash, O'zbekistonning raqobatbardoshligini oshiradi.

Investitsiyalar, ayniqsa infratuzilma va ijtimoiy sektorlarni rivojlantirishga qaratilgan dasturlar orqali, O'zbekistonning hududlararo tenglikni saqlash, ta'lim va sog'liqni saqlash tizimlarining sifatini oshirishga yordam beradi. O'zbekistonning ijtimoiy infratuzilmasiga sarmoyalar jalb qilish, odamlarning turmush sharoitini yaxshilash va mamlakatning ijtimoiy barqarorligini ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Investitsiya strategiyalarini ishlab chiqishda uzoq muddatli rejalashtirishga e'tibor qaratish, iqtisodiy xavf-xatarlarni kamaytirish va mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda yordam beradi. O'zbekistonning kelajakdagi investitsiya strategiyalari, innovatsion texnologiyalarni joriy qilish, ekologik toza sanoatni rivojlantirish va zamonaviy qishloq xo'jaligini yaratishga qaratilgan bo'lishi kerak.

O'zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalar juda muhim rol o'ynaydi. Investitsiyalar iqtisodiyotning turli sohalarini modernizatsiya qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish, texnologiyalarni takomillashtirish va mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirishga yordam beradi. Misol uchun, "UzAuto Motors" kompaniyasini olaylik. Bu kompaniya O'zbekistonda yengil avtomobillar ishlab

chiqarish sohasida yetakchi o‘rin tutadi va investitsiyalarni jalb qilishda katta ahamiyatga ega.

UzAuto Motors va Investitsiyalar:

UzAuto Motors 2019 yilda Yevropa Investitsiya Banki (EIB) va boshqa xorijiy investorlar orqali katta miqdorda investitsiyalar jalb qildi. Ushbu investitsiyalar kompaniyaning ishlab chiqarish quvvatlarini oshirish, yangi texnologiyalarni joriy etish va eksport salohiyatini kuchaytirish uchun sarflandi. Yangi ishlab chiqarish liniyalari va avtomobil modellarini ishlab chiqarish o‘z navbatida kompaniyaning eksport salohiyatini oshirishga yordam berdi.

Investitsiyalarni amaliyotga tadbqiq qilish:

UzAuto Motors kompaniyasiga jalb qilingan investitsiyalar:

1. Yangi ishlab chiqarish quvvatlarini yaratish: Yevropa va Osiyo mamlakatlari bilan hamkorlikda yangi avtomobil ishlab chiqarish zavodlari tashkil etildi. Bu esa O‘zbekistonning ichki avtomobil bozorini ta‘minlash bilan birga, eksportni ham kuchaytirish imkonini berdi.

2. Texnologiyalarning yangilanishi: Investitsiyalar yordamida kompaniya yuqori texnologiyalarni joriy etdi, jumladan, avtomobil ishlab chiqarish jarayonlarida avtomatlashtirish tizimlarini o‘rnatdi. Bu esa ishlab chiqarish samaradorligini oshirdi va xarajatlarni qisqartirishga yordam berdi.

3. Ish o‘rinlarini yaratish: Yangi zavodlar va ishlab chiqarish liniyalari qurilishi bilan birga, yuzlab yangi ish o‘rinlari yaratildi. Bu esa hududiy ish o‘rinlari va iqtisodiy faollikni oshirishga ijobiy ta‘sir ko‘rsatdi.

Natijalar:

O‘zbekistonning avtomobil sanoati sezilarli darajada rivojlandi, uning eksporti ortdi.

Mahalliy ishlab chiqarish kuchaydi, bu esa O‘zbekiston iqtisodiyotiga katta foyda keltirdi.

Yangi texnologiyalarni tatbiq etish va ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish orqali kompaniya nafaqat ichki bozorga, balki xalqaro bozorlarga ham muvaffaqiyatli chiqish imkoniyatiga ega bo‘ldi.

Shunday qilib, UzAuto Motors kompaniyasini misol qilib keltirgan holda, O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning ahamiyati nafaqat korxonalarning o‘shishiga, balki umumiy iqtisodiy barqarorlikka ham bevosita ta‘sir ko‘rsatishini ko‘rishimiz mumkin.

Xulosa:

O‘zbekiston iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning ahamiyati katta. Investitsiyalarni rag‘batlantirish va samarali boshqarish orqali iqtisodiy o‘shish sur‘atlarini tezlashtirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va jamiyatning farovonligini

oshirish mumkin. Investitsion salohiyatni oshirish uchun davlatning samarali siyosati, biznesni qo‘llab-quvvatlash va xalqaro hamkorlikni mustahkamlash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasining 25.12.2019-yildagi “Investitsiyalar va investitsiya faoliyati to‘g‘risida”gi O‘RQ-598-sonli Qonuni;
2. O‘zbekiston Respublikasining 09.12.2014-yildagi "Investitsiya faoliyati to‘g‘risida" gi O‘RQ-380-qarori
3. A.U.Burxanov, Sh.X.Muminov, X.X.Xudoyqulov "Innovatsion rivojlanish" , Nashriyot matbaa uyi, 2021